

Pokolenie gniazdowników w województwie mazowieckim w 2022 r.

14.10.2024 r.

28,3%

Odsetek gniazdowników wśród
ludności w wieku 25–34 lata

W 2022 r. w województwie mazowieckim 28,3% osób w wieku 25–34 lata nie założyło własnej rodziny i mieszkało z rodzicami. W mazowieckim poziom zjawiska nazwanego gniazdownictwem jest niższy niż ogółem w Polsce oraz niższy niż w większości województw; porównywalny odnotowano w pomorskim, a najwyższy w świętokrzyskim – prawie 41%.

Prezentowane dane są wynikiem pracy eksperymentalnej „Pokolenie gniazdowników w Polsce” opublikowanej przez Główny Urząd Statystyczny i mającej na celu jak najpełniejszą charakterystykę polskich gniazdowników, tj. młodych dorosłych, którzy nie decydują się na założenie rodziny i opuszczenie domu rodziców. We wspomnianej pracy Czytelnik znajdzie wyczerpujące informacje na temat celu badania, opracowanej metodologii, wykorzystanych źródeł administracyjnych, przyjętych definicji. <https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/jakosc-zycia/pokolenie-gniazdownikow-w-polsce,6,2.html>

Gniazdownikiem jest osoba w wieku 25–34 lata mieszkająca z rodzicami, nieposiadająca współmałżonka i sama niebędąca rodzicem. Autorzy badania do populacji gniazdowników nie zaliczyli osób rozwiedzionych oraz wdów i wdowców mieszkających z rodzicami, ponieważ zakładając rodzinę zdecydowali oni o usamodzielnieniu się¹.

Rezultatem podjętej pracy jest charakterystyka gniazdowników, obejmująca tematykę demograficzną, aktywność ekonomiczną, edukacyjną, sytuację rodzinną, a także niepełnosprawność, w tym niepełnosprawność ich rodziców. Analiza wyników badania może pomóc opisać przemiany zachodzące w życiu społecznym i przyczynić się do znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy zjawisko gniazdownictwa jest przyczyną, czy skutkiem sytuacji demograficznej i społeczno-ekonomicznej w kraju.

Przestrzenne zróżnicowanie poziomu gniazdownictwa w województwie mazowieckim zobrażowano za pomocą map. Przedstawiono na nich wybrane wskaźniki charakteryzujące zjawisko gniazdownictwa w gminach województwa, w tym na terenie regionu warszawskiego stołecznego (RWS), którego granice na mapach zaznaczone zostały kolorem żółtym. Gminy miejsko-wiejskie potraktowano jako całość, tj. nie uwzględniono ich podziału na miasta i obszary wiejskie. W prezentowanej publikacji pojęcia: gniazdownicy, dorosłe dzieci, młodzi dorośli mieszkający z rodzicami są używane zamiennie.

Poziom gniazdownictwa w gminach

W 2022 r. w województwie mazowieckim 28,3% ogółu ludności w wieku 25–34 lata to osoby, które mieszkały z rodzicami i nie założyły własnej rodziny. W gminach odsetek gniazdowników zawiera się w przedziale od 17,3% w Lesznowoli (w powiecie piaseczyńskim) do 58,6% w Podkowie Leśnej (w grodziskim).

Gminy o największym i najmniejszym w województwie poziomie gniazdownictwa leżą na obszarze regionu warszawskiego stołecznego

¹ Według autorów badania osoby zamężne, rozwiedzione oraz wdowy i wdowcy nie wpisują się w definicję Gniazdownika, ponieważ zakładając rodzinę pokazują, że chcą się usamodzielnąć, być niezależnymi od rodziców i tym samym przestają być „dorosłymi dziećmi” (za: Piszczałowska-Oleksiewicz).

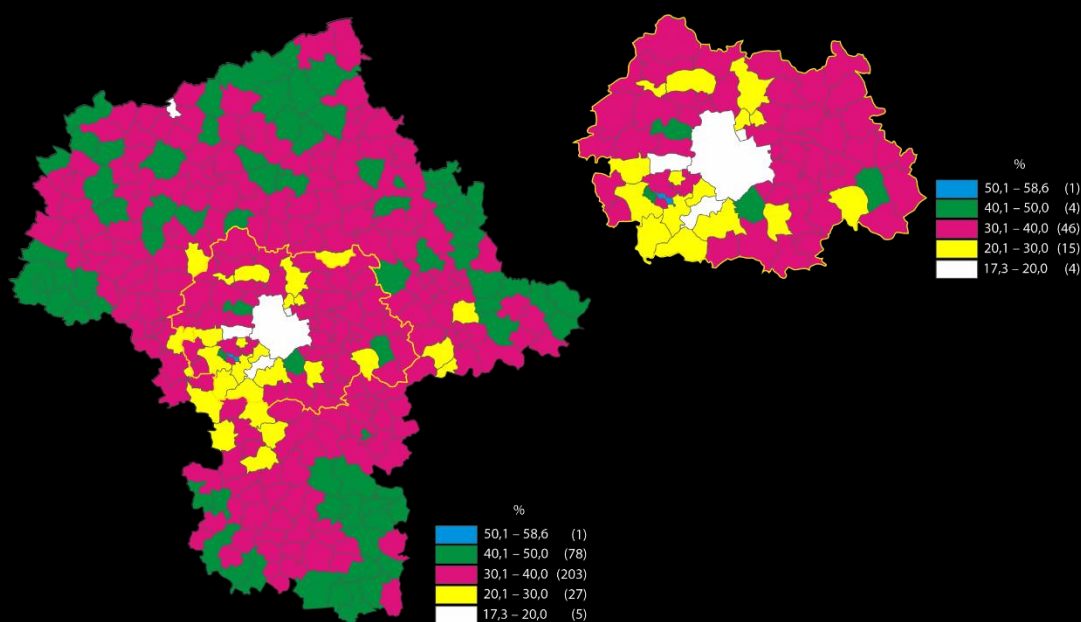
Odsetek gniazdowników większy niż 40% odnotowano w 79 gminach województwa, z których większość oddalona jest od centrum; najwięcej jest ich w powiecie ostrowskim (8), a ponadto w gostynińskim, kozienickim, lipskim i makowskim (po 5) oraz ostrołęckim, płockim i sokołowskim (po 4). Spośród gmin wchodzących w skład regionu warszawskiego stołecznego odsetek gniazdowników przekraczający 40% wystąpił tylko w 5 gminach, przy czym największy we wspomnianej wcześniej Podkowie Leśnej. Warto zauważyć, że to jedyna gmina w województwie, w której ponad połowa ludności w badanej grupie wieku to dorośli dzieci; poza nią takich gmin w Polsce było jeszcze 18.

W 25 spośród 314 prezentowanych gmin udział młodych dorosłych mieszkających z rodzicami w ogólnej liczbie ludności w wieku 25–34 lata był mniejszy niż średnio w województwie (28,3%). Większość z tych gmin (18) to jednostki w regionie warszawskim stołecznym.

Tylko w 5 gminach poziom omawianego zjawiska nie przekroczył 20%; w tym w m.st. Warszawie, gdzie wyniósł 19,3%. Spośród tych gmin jedynie Mława nie leży na terenie RWS.

18 z 25 gmin, w których odsetek gniazdowników nie przekroczył średniego w województwie to gminy należące do regionu warszawskiego stołecznego

Mapa 1. Udział gniazdowników w ogólnej liczbie ludności w wieku 25–34 lata w 2022 r.

Gniazdownicy według płci

W województwie mazowieckim w 2022 r. poziom gniazdownictwa w zbiorowości mężczyzn był o 12,1 p. proc. wyższy niż w zbiorowości kobiet. Odsetek gniazdowników wśród mężczyzn w mazowieckim ogółem wyniósł 34,2%. W gminach najniższy był w Lesznowoli (powiat piaseczyński) – 20,1%, a najwyższy w Podkowie Leśnej (grodziski) – 62,1%. W 22 gminach nie przekroczył średniego dla województwa i tylko 5 z nich leży poza regionem warszawskim stołecznym (Mława, Mszczonów, Żyrardów, Teresin i Suchożebry).

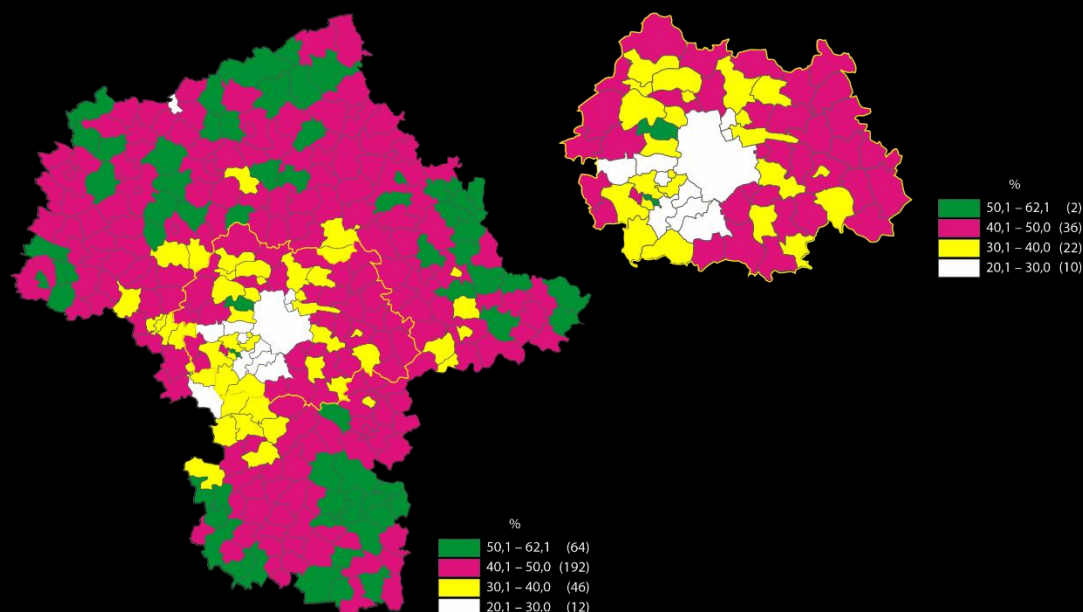
Odsetek młodych kobiet, które nie założyły rodziny, nie miały własnych dzieci i mieszkają z rodzicami wyniósł 22,1%. W gminach jego zróżnicowanie było nieco mniejsze niż dla mężczyzn i ukształtowało się od 13,8% w Żąbkach (powiat wołomiński) do 54,9% w Podkowie Leśnej (powiat grodziski). Gmin, w których omawiany wskaźnik miał wartość poniżej średniego dla województwa było 35 i inaczej niż w zbiorowości mężczyzn, większość (tj. 18) to gminy leżące poza regionem warszawskim stołecznym.

W m.st. Warszawie udział mężczyzn spełniających definicję gniazdownika w ogólnej liczbie mężczyzn w wieku 25–34 lata wyniósł 22,3%, a kobiet – odpowiednio 16,5%; w obu przypadkach były to wartości wyższe od minimalnej odnotowanej dla gmin w mazowieckim odpowiednio o 2,2 i o 2,7 p. proc.

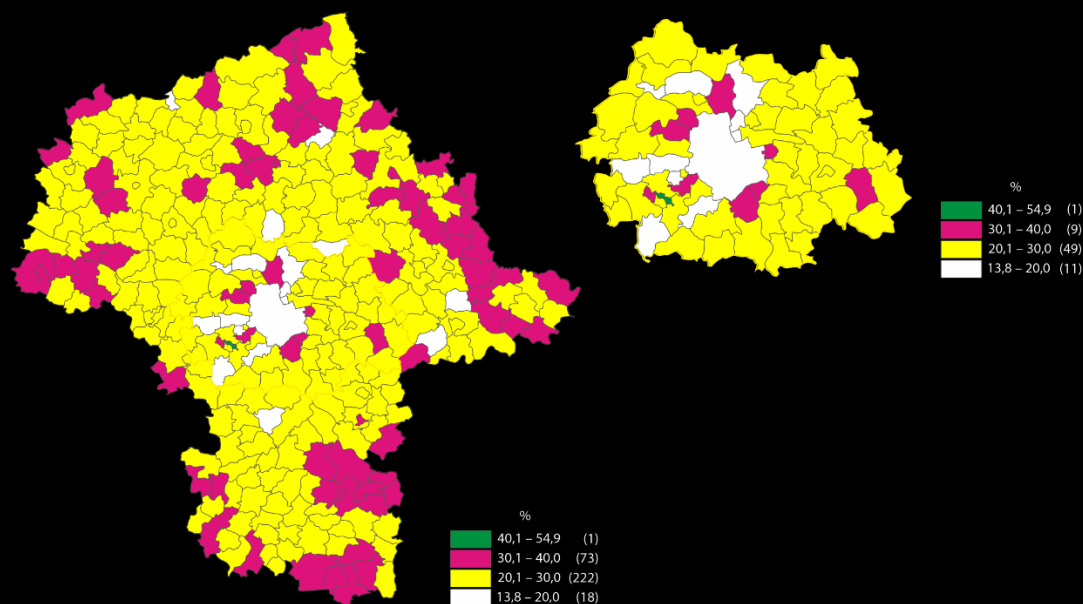
W mazowieckim odsetek gniazdowników mężczyzn był najniższy wśród województw; w przypadku kobiet niższy był tylko w pomorskim

Wskaźniki prezentowane na mapach 2 i 3 obliczono odnosząc liczbę mężczyzn i kobiet spełniających definicję gniazdownika do ogólnej liczby odpowiednio: mężczyzn i kobiet w wieku od 25 do 34 lat.

Mapa 2. Odsetek gniazdowników wśród mężczyzn w 2022 r.

Mapa 3. Odsetek gniazdowników wśród kobiet w 2022 r.

W mazowieckim w 2022 r. były 64 gminy, w których ponad połowa mężczyzn w wieku od 25 do 34 lat to gniazdownicy. Najwięcej takich gmin odnotowano w powiatach ostrowskim (6), kozienickim i sokołowskim (po 5) oraz przysuskim i radomskim (po 4). Analogiczna sytuacja dotycząca kobiet wystąpiła tylko w Podkowie Leśnej w powiecie grodziskim. Była to jednocześnie jedyna gmina w Polsce, w której odsetek kobiet-gniazdowników przekroczył połowę (wyniósł 54,9%).

Największa różnica w poziomie omawianego zjawiska według płci wystąpiła w gminie Pokrzywnica (powiat pułtuski) i wyniosła 28,4 p. proc. Odsetek gniazdowników wśród mężczyzn osiągnął tu poziom 47,4%, a wśród kobiet był jednym z niższych w województwie i wyniósł 19,0%.

W 64 spośród 314 gmin ponad połowa młodych mężczyzn to gniazdownicy; w RWS w 2 gminach spośród 70

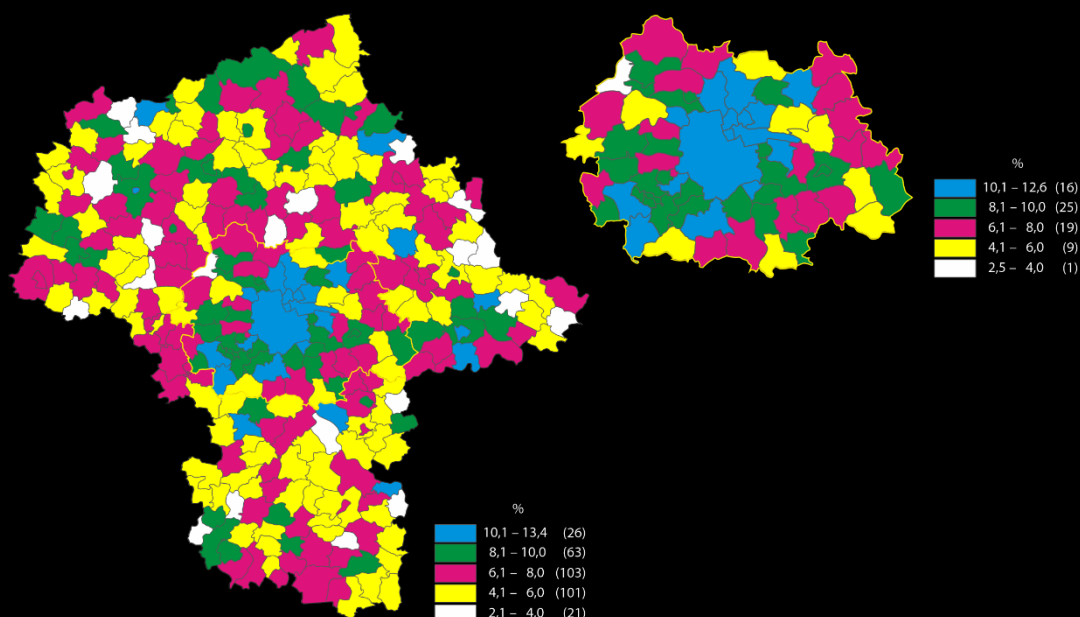
Spośród wszystkich gmin mazowieckiego tylko w Michałowicach (powiat pruszkowski) mężczyzn-gniazdowników było relatywnie mniej niż kobiet (odpowiednio 34,4% wobec 37,3%). W Polsce taką sytuację odnotowano jeszcze tylko w dwóch gminach (w województwach podlaskim i wielkopolskim).

Gniazdownicy uczący się lub studiujący

Wyniki zrealizowanego badania pokazały, że w 2022 r. w mazowieckim 8,5% gniazdowników uczyło się lub studiowało; wskaźnik ten był wyższy niż w kraju i najwyższy wśród województw. Najniższy poziom zjawiska wystąpił w gminie Stary Lubotyń (powiat ostrowski) – 2,1%, a najwyższy w gminie Czerwin (ostrołęcki) – 13,4%; obie leżą poza regionem warszawskim stołeczny. Na terenie regionu warszawskiego stołecznego relatywnie najmniej kształcących się gniazdowników było w Zakroczymiu (nowodworski) – 2,5%, a najwięcej w Zielonce (wołomiński) – 12,6%. W m.st. Warszawie odsetek gniazdowników uczących się lub studiujących wyniósł 10,4%.

W mazowieckim odsetek kształcących się gniazdowników był wyższy niż w innych województwach

Mapa 4. Odsetek gniazdowników uczących się lub studiujących w 2022 r.

Odsetek kształcących się młodych dorosłych mieszkających z rodzicami wyższy niż średnio w województwie odnotowano w 62 gminach, z których większość (34) leży w regionie warszawskim stołecznym.

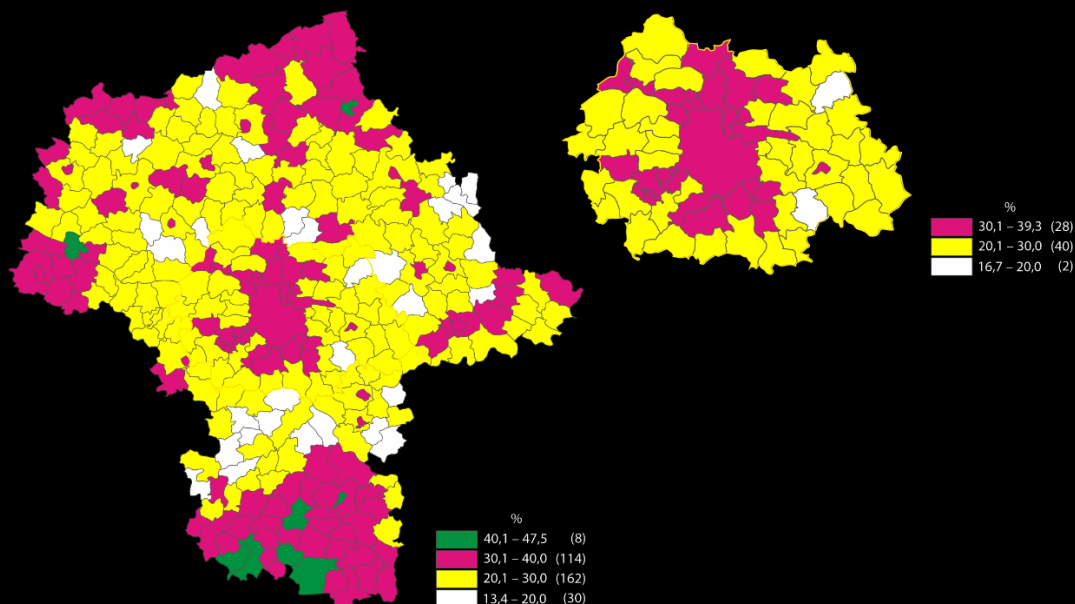
Gminy, w których udział osób uczących się lub studiujących jest najwyższy w prezentowanej subpopulacji w większości skoncentrowane są wokół m.st. Warszawy i w pobliżu miast na prawach powiatu, tj. tam, gdzie oferta edukacyjna jest bogatsza niż w innych rejonach, a dostęp do placówek edukacyjnych stosunkowo łatwy.

Gniazdownicy niepracujący

W 2022 r. w mazowieckim 32,7% gniazdowników to osoby niepracujące. Wśród województw niższy wskaźnik wystąpił tylko w województwach wielkopolskim (30,3%) i łódzkim (32,2%), a najwyższy odnotowano w warmińsko-mazurskim (44,8%).

W województwie mazowieckim dominowały gminy, w których udział gniazdowników niepracujących w ogólnej ich liczbie był niższy niż średnio w województwie (sytuację taką odnotowano w 231 z 314 z nich). Najniższy wyniósł 13,4% w gminie Dzierzgowo (powiat mławski), a najwyższy 47,5% w Chlewiskach (szydłowiecki). Na obszarze regionu warszawskiego stołecznego było to od 16,7% w Strachówce (wołomiński) do 39,3% w Podkowie Leśnej (grodziski).

Mapa 5. Odsetek gniazdowników niepracujących w 2022 r.

1/3 gniazdowników to osoby niepracujące

Mazowieckie to jedno z trzech województw z najniższym udziałem osób niepracujących w ogólnej liczbie gniazdowników

W 83 gminach odsetek gniazdowników niepracujących przewyższył średni w województwie (32,7%). Wśród tych gmin są zarówno jednostki leżące na terenie powiatów, w których stopa bezrobocia rejestrowanego należy do najwyższych w województwie, jak i takie, w których jest relatywnie niska. Aż 23 wspomniane gminy leżą na terenie 4 powiatów z najwyższą stopą bezrobocia; najwięcej w powiecie radomskim (12), a ponadto w szydłowieckim (5) oraz makowskim i przysuskim (po 3). Natomiast innych 14 to gminy leżące w powiatach, w których stopa bezrobocia jest najniższa i na koniec 2022 r. nie przekroczyła 5,0% (12 z nich to gminy na terenie RWS-u). W m.st. Warszawie odsetek niepracujących gniazdowników wyniósł 35,8% przy stopie bezrobocia 1,5%.

W ponad 1/4 mazowieckich gmin odsetek gniazdowników niepracujących był większy niż średnio w województwie

Tak więc wysoki odsetek osób niepracujących w omawianej zbiorowości młodych dorosłych mieszkających z rodzicami w części gmin związany jest z ogólną sytuacją na rynku pracy i wysokim bezrobociem, w innych wiąże się ze stosunkowo wysokim odsetkiem gniazdowników wykazujących aktywność edukacyjną. I tak na terenie regionu warszawskiego stołecznego spośród 18 gmin, w których odsetek niepracujących gniazdowników jest większy niż średnio w województwie, aż 15 to jednostki, w których także odsetek gniazdowników kształcących się przewyższa średnią.

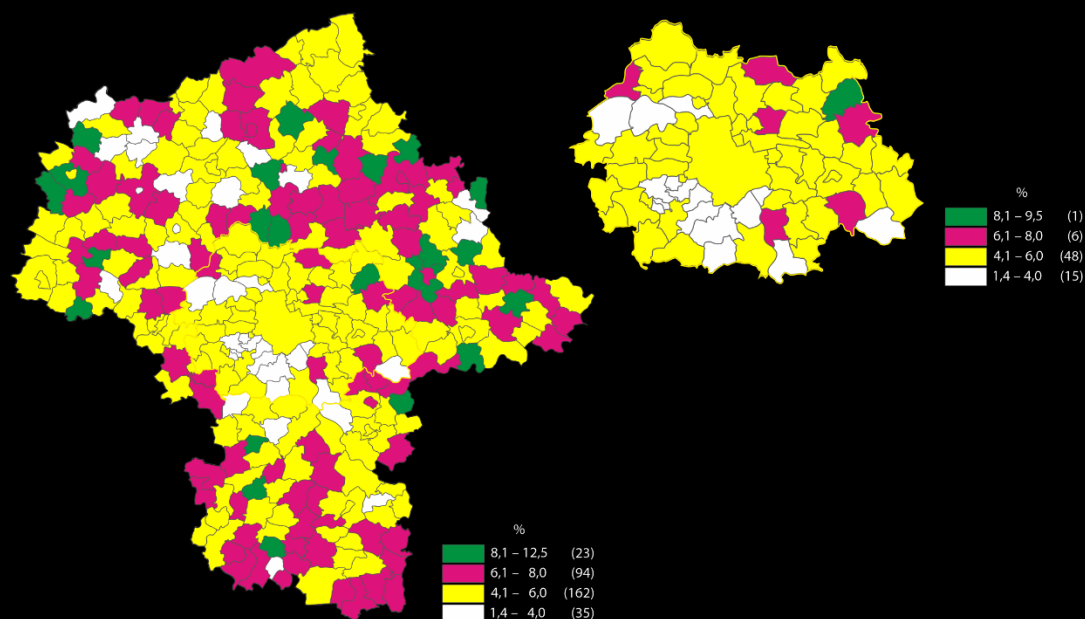
Niepełnosprawność w rodzinach gniazdowników

Przeprowadzone badanie dostarczyło informacji na temat występowania niepełnosprawności wśród gniazdowników oraz wśród ich rodziców. Opisane zjawisko dotyczy niepełnosprawności prawnej, tj. osób posiadających odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony. Ponieważ w badaniu wykorzystano dane ze źródeł administracyjnych, nie było możliwe ujęcie osób na podstawie deklarowanego subiektywnego odczuwania ograniczeń w wykonywaniu codziennych czynności.

Jeden na dwudziestu gniazdowników to osoba z orzeczoną niepełnosprawnością

Mapa 6. Odsetek gniazdowników z niepełnosprawnością w 2022 r.

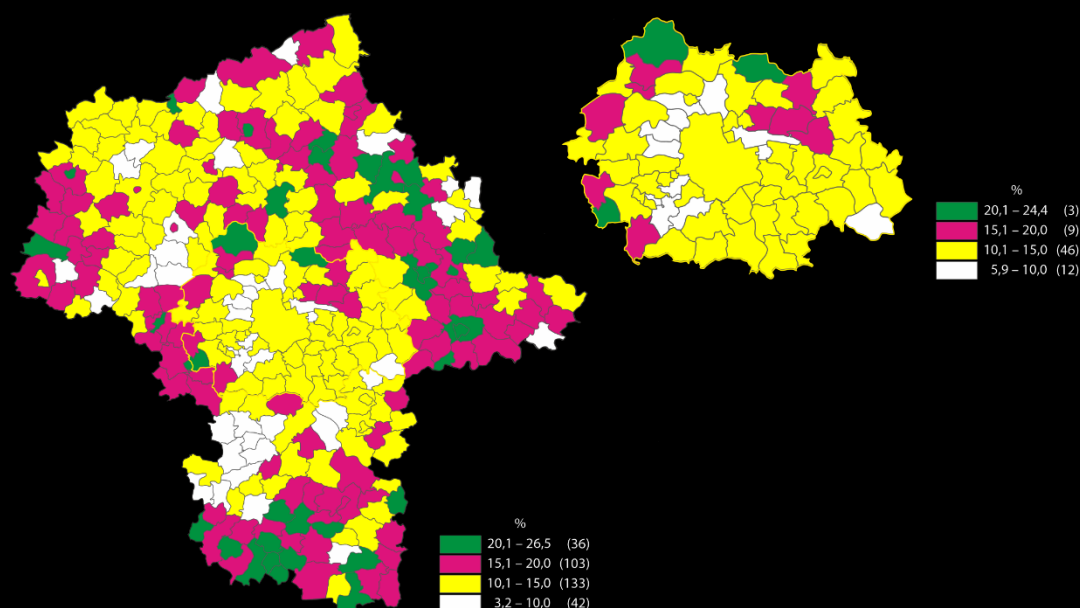

W 2022 r. w mazowieckim 5,2% młodych dorosłych mieszkających z rodzicami to osoby z niepełnosprawnościami; w większości gmin (w 189) odsetek ten był wyższy. Niepełnosprawność w omawianej subpopulacji najrzadziej notowana była w Podkowie Leśnej (powiat grodziski), gdzie 1,4% gniazdowników miało orzeczoną niepełnosprawność, a prawie 10-krotnie częściej w gminie Wąsewo (ostrowski) – odpowiednio 12,5%. Odsetek niepełnosprawnych przekraczający 10% wystąpił ponadto w gminach Różan (powiat makowski) – 11,1%, Radzanów (białobrzeski) – 10,9% i Pacyna (gostyniński) – 10,1%.

W gminach regionu warszawskiego stołecznego poziom zjawiska wyższy niż w województwie ogółem wystąpił w 27 z 70 gmin; najwyższy wynoszący 9,5% odnotowano w Strachówce w powiecie wołomińskim. W m.st. Warszawie odsetek gniazdowników z orzeczoną niepełnosprawnością wyniósł 4,2%.

W czterech gminach województwa odsetek gniazdowników z niepełnosprawnościami przekroczył 10%

Mapa 7. Odsetek gniazdowników mieszkających z rodzicami z niepełnosprawnością w 2022 r.

W mazowieckim (obok opolskiego) odsetek gniazdowników, których co najmniej jedno z rodziców boryka się z niepełnosprawnością był najniższy wśród województw (wyniósł 14%)

Najniższy odsetek gniazdowników mieszkających z jednym lub obydwójkiem rodziców mających orzeczoną niepełnosprawność wystąpił w gminach Goszczyn i Błędów (obie w powiecie grójeckim) i wyniósł odpowiednio 3,2% i 4,2%, a najwyższy odnotowano w gminie Mirów w powiecie szydłowieckim – 26,5%. W gminach RWS-u zróżnicowanie było nieco mniejsze – od 5,9% w Podkowie Leśnej (grodziski) do 24,4% w Nasielsku (nowodworski). W m.st. Warszawie omawiany odsetek wyniósł 10,4%.

Gminy, w których udział gniazdowników mieszkających z niepełnosprawnymi rodzicami w ogólnej liczbie gniazdowników był największy (przekroczył 20%) w dużej części zlokalizowane są w powiatach leżących na południowej i wschodniej granicy województwa. Spośród 36 takich gmin 13 leży w powiatach w południowej części mazowieckiego; najwięcej w szydłowieckim (4) oraz radomskim (3). Na ścianie wschodniej województwa podane kryterium spełniają po 3 gminy w powiatach ostrowskim, sokołowskim i siedleckim. Tylko 3 gminy, w których omawiany wskaźnik był większy niż 20% leży na obszarze regionu warszawskiego stołecznego.

Zjawisko gniazdownictwa jest zróżnicowane przestrzennie i zależy od wielu czynników, a niekiedy od splotu kilku z nich. Ponieważ opisywane badanie przeprowadzono bez udziału respondentów, nie było możliwe poznanie powodów, dla których młodzi dorośli (także pracujący) nie opuszczają domu rodziców.

Na podstawie uogólnionych wyników badania można stwierdzić, że poziom gniazdownictwa w województwie mazowieckim należy do najniższych w Polsce. Gminy, w których odsetek gniazdowników jest najniższy leżą najczęściej na południowy zachód od m.st. Warszawy i tylko nieliczne z nich znajdują się poza granicami regionu warszawskiego stołecznego. Natomiast najwyższy w województwie poziom gniazdownictwa występuje najczęściej w gminach znacznie oddalonych od centrum i leżących w powiatach granicznych. Prawidłowością wynikającą z badania jest to, że w gminach odsetek gniazdowników wśród mężczyzn jest wyższy niż wśród kobiet; wyjątek stanowią tylko trzy gminy w Polsce, z czego jedna leży w mazowieckim.

Wyniki badania pozwalają stwierdzić, że w gminach wokół Warszawy i, w mniejszym stopniu, w pobliżu innych miast na prawach powiatu relatywnie wysoki jest odsetek gniazdowników uczących się lub studiujących. Towarzyszy temu często wyższy niż średni w województwie odsetek gniazdowników niepracujących, choć ten ostatni wysoki poziom osiąga także w niektórych gminach dotkniętych wysokim bezrobociem.

Analizując niepełnosprawność występującą wśród gniazdowników oraz wśród ich rodziców trudno znaleźć prawidłowości towarzyszące przestrzennemu rozmieszczeniu tych zjawisk.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Warszawie
Dyrektor Agnieszka Ajdyn
Tel: 22 464 23 15

Rozpowszechnianie:
Centrum Informacji Statystycznej
Marcin Kałuski
Tel: 783 940 141

Obsługa mediów

Tel: 783 940 141

e-mail: m.kaluski@stat.gov.pl

warszawa.stat.gov.pl

[@Warszawa_STAT](https://twitter.com/Warszawa_STAT)

[@UrzadStatystycznywWarszawie](https://www.facebook.com/UrzadStatystycznywWarszawie)

[gus_stat](https://www.instagram.com/gus_stat)

[glownyurządstatystycznygus](https://www.youtube.com/glownyurządstatystycznygus)

[glownyurządstatystyczny](https://www.linkedin.com/company/glownyurządstatystyczny)

Powiązane opracowania

[Pokolenie gniazdowników w Polsce](#)

[Pokolenie gniazdowników w Polsce – opracowanie Urzędu Statystycznego w Warszawie z 2020 r.](#)

